

ПРАВИЛА ЗА ДОБРА МЕДИЦИНСКА ПРАКТИКА ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ

I. Въведение

Тези правила са валидни за всички професионалисти по здравни грижи. Те способстват за укрепване на техния професионализъм и за постигането на ефективно упражняване на професията. Спазването на тези правила допринася за осигуряване на качество на оказваните здравни грижи и намаляване на риска за пациента.

Правилата за добра медицинска практика по здравни грижи отразяват етичните аспекти и дължимото поведение на професионалистите по здравни грижи.

Правилата за добра медицинска практика по здравни грижи се основават на принципите и ценностите, от които се ръководят професионалистите по здравни грижи в своята дейност. Тези правила определят професионалното поведение на медицинските специалисти по здравни грижи, при зачитане на правата и достойнството на гражданите, както и недопускането на действия, които биха могли да засегнат чувството на лична свобода на пациента. Спазването на правилата допринася за оказването на възможно най-добрите здравни грижи, независимо от пола, възрастта, расата, религията, сексуалната ориентация, начина на живот, социалното, менталното и здравно състояние на пациента.

II. Добра медицинска практика по здравни грижи

1. Основни принципи за добра практика по здравни грижи:

1.1. професионална компетентност и отговорност при предоставянето на здравни грижи, гарантиращи качество, ефективност и сигурност на пациентите;

1.2. ефективно общуване и прилагане на добри комуникативни техники при предоставяне на здравните грижи;

1.3. зачитане достойнството на пациентите и техните близки, уважение и зачитане на техните права и спазване на конфиденциалност при оказване на здравни грижи;

1.4. умения за работа в екип;

1.5. установяване на културата на откритост и взаимно доверие с пациентите, колегите и обществото при упражняване на професията.

Спазването на посочените принципи водят до позитивен подход в работата и поведението на професионалистите по здравни грижи при упражняване тяхната професия.

2. Основни правила за добра медицинска практика по здравни грижи:

2.1. практикувайки своята професия професионалистите по здравни грижи се съобразяват със здравното законодателство и добрата медицинска практика по здравни грижи;

2.2. с действията си професионалистите по здравни грижи утвърждават и пазят интересите и благополучието на пациентите и обществото:

2.2.1. практикуват умело и отговорно, подкрепят и насърчават здравословния стил на живот;

2.2.2. уважават и зачитат правата и достойнството на хората, групите, общностите и населението;

2.2.3. спазват правилата, установени в Кодекса за професионална етика на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти;

2.3. спазват границите на придобитата професионална компетентност, съгласно Квалификационната рамка за професионално развитие на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти;

2.4. професионалистите по здравни грижи изпълняват своята дейност като:

2.4.1. поставят на водещо място грижата за пациента и неговата независимост;

2.4.2. работят в партньорство с други медицински специалисти и социални работници и организации, ангажирани с предоставяне на здравно-социални грижи и участват във вземане на решения в мултипрофесионален екип;

2.4.3. информират пациентите за същността и необходимостта на предоставяните от тях грижи, процедури и манипулации;

2.4.4. предоставят информация на достъпен език, по начин, който позволява на пациентите да направят информиран избор и да участват във вземането на решения относно здравните грижи;

2.4.5. не разгласяват поверителна информация;

2.4.6. сътрудничат си с лекаря и с други медицински и немедицински специалисти от екипа, както и с близките на пациента в полза на пациентите;

2.5. добрата медицинска практика на професионалистите по здравни грижи предполага качествено изпълнение на здравните грижи:

2.5.1. адекватна преценка на състоянието на пациента и потребностите му от здравни грижи;

2.5.2. точно планиране и качествено осъществяване на здравните грижи;

2.5.3. практикуване на самостоятелни дейности при спазване на границите на придобитата професионална компетентност, съобразно изискванията на Квалификационната рамка за професионално развитие на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти;

2.5.4. координиране и контрол на дейностите за безопасно управление на риска и поемане на отговорност за предоставената грижа;

2.6. добрата практика по здравни грижи изисква ефективна професионална комуникация с лекаря и пациента;

2.6.1. професионалистите по здравни грижи познават и прилагат коректно писмено назначените лекарствени продукти;

2.6.2. професионалистите по здравни грижи изясняват своевременно получените от лекаря назначения и манипулации, регистрират тяхното осъществяване, а в случай на отказ да ги извършат, писмено да се аргументират и информират своевременно в субординация за всяко свое възражение, което е от значение за професионалната им дейност;

2.7. професионалистите по здравни грижи попълват точно и прецизно утвърдената медицинска и немедицинска документация;

2.8. професионалистите по здравни грижи осъществяват здравните грижи според приетите алгоритми за работа, описани в технически фишове и протоколи;

2.9. професионалистите по здравни грижи отчитат дейността си с анализ на качеството ѝ с цел гарантиране безопасността на пациента.

III. Поддържане и развитие на добра медицинска практика по здравни грижи

Професионалистите по здравни грижи поддържат професионалната си квалификация, чрез формите на продължаващо обучение, споделяне на опит и добри практики, наблюдение, обратна връзка, клинично мислене и оценка.

Професионалистите по здравни грижи:

1. поддържат знания и умения, които са необходими, за да се гарантира предоставянето на ефективни и безопасни здравни грижи;

2. не осъществяват здравни грижи и дейности, за които не са преминали необходимото обучение;

3. познават нормативните актове, регламентиращи дейностите, които осъществяват;

4. участват в осъществяване на мониторинг, поддържане и повишаване качеството на здравните грижи;

5. участват в събиране, съхранение и анализ на информация, която е основа за периодична оценка на качеството здравните грижи и използват анализа за подобряване на практиката си;

6. съхраняват ясни и точни записи, свързани с тяхната дейност, като това включва както медицинската и немедицинска документация, така и други записи, касаещи предоставените здравни грижи;

7. осъществяват професионалната си дейност в рамките на професионалната си компетентност и в съответствие с утвърдените професионални принципи и научни доказателства;

8. овладяват и прилагат в практиката си иновативни техники и технологии;
9. обучават своите колеги, студентите и специализантите по специалности и професии от професионално направление „Здравни грижи“.
10. обучават майките, пациентите и техните близки;
11. работят за развиване на иновациите в здравните грижи, тяхното осъществяване, регистриране и утвърждаване;
12. носят отговорност за своето професионално развитие.

IV. Взаимоотношения на професионалистите по здравни грижи с пациенти

1. Чрез професионалните си действия професионалистите по здравни грижи участват в промоцията на здравето като по този начин допринасят за благополучието на гражданите и обществото.

Професионалистите по здравни грижи:

- 1.1. поставят на първо място интересите на пациента – неговата безопасност е основен техен ангажимент;
- 1.2. проявяват учтивост, уважение, милосърдие и състрадание;
- 1.3. отнасят се с уважение и спазват правата на пациента и не допускат никакви форми на дискриминация.
2. Професионалистите по здравни грижи изпълняват дейността си като:
  - 2.1. изслушват и избягват да правят предположения за потребностите на пациентите, признават многообразието и индивидуалния избор;
  - 2.2. включват пациента във вземането на решения относно здравните грижи;
  - 2.3. осигуряват своевременно и без неоправдано забавяне ефективна помощ или грижа и дейности по лечението, за което отговарят;
  - 2.4. осъществяват ефективна професионална комуникация, като насърчават пациента да споделя мнения и решения относно предоставените грижи;
  - 2.5. уважават и документират правото на пациента да приеме или да откаже здравни грижи, дейности и манипулации, свързани с лечението;
  - 2.6. информират пациентите за полаганите за тях грижи, процедури и манипулации на достъпен език, по правилен и разбираем начин;
  - 2.7. спазват конфиденциалност;
  - 2.8. зачитат правото на личен живот на пациента във всички аспекти на грижите;
  - 2.9. ако в резултат на действията си професионалистите по здравни грижи причинят неприятно усещане или болка на пациент са длъжни да обяснят за случилото се на пациента и по възможност да коригират действията си;

3. упражняват професията си, зачитайки правата и достойнството на пациента независимо от пол, възраст, раса, религия, културни, сексуални и други различия и ценностни ориентации;

4. не допускат личните им чувства да повлияят на доверието на пациентите и не установяват неподходящи емоционални връзки с пациента или с негови близки;

5. в рамките на своята компетентност споделят информация за пациента с негови близки само след изричното му съгласие;

5.1. при осъществяване на здравни грижи при деца или при пациенти с прояви на умствен дефицит дават информация на техните родители, настойници или попечители по подходящ начин и в рамките на своята компетентност.

6. отнасят се към информацията за пациента като към поверителна;

6.1. при използване на информация за пациента с научна цел заличават всички данни, които могат да разкрият самоличността на пациента;

6.2. прецизират информацията, полезна за общественото здраве, като избягват всички данни, разкриващи самоличността на пациента;

6.3. зачитат правото на пациента да откаже участие в процеса на обучение или научно проучване и не допускат този отказ да повлияе негативно върху отношенията им с пациента;

6.4. при участие на пациента в научно изследване, се съобразяват с изразеното от негова страна писмено съгласие или отказ;

7. при ситуации, в които пациентът или негови близки проявят насилие или непочтено отношение спрямо професионалист по здравни грижи или негов колега, професионалистът по здравни грижи може да преустанови взаимоотношенията, като мотивира решението си и не прекъсва грижите за пациента до поемането му от друг професионалист;

8. в случай на смърт на пациент специалистите по здравни грижи не дават информация, свързана с причините и обстоятелствата за смъртта освен на определените в нормативната уредба органи и лица.

V. Взаимоотношения с колеги, здравни институции и организации

Професионалистите по здравни грижи:

1. в процеса на предоставяне на оптимални здравни грижи и услуги работят в мултифункционални и мултипрофесионални екипи;

2. признават и уважават уменията, опита и приноса на всеки участник, институция, организация в осигуряването на здравни грижи;

3. поддържат ефективна комуникация с колегите си;

4. предоставят изчерпателна и своевременно информация на колеги, институции и организации, когато е от полза за пациента и/или е изискана по съдебен път;

5. предоставят информация, в своята компетентност, във връзка с осъществената от тях дейност;

6. осъществяват оценка на качеството на собствената си работата и ролята си в екипа;

7. подкрепят колегите си, които имат здравословен проблем или затруднения в осъществяване на здравните грижи, но тази подкрепа никога не трябва да компроментира колегата или да бъде за сметка на пациента или обществената безопасност;

8. за да осигурят непрекъснатост на здравните грижи задължително уведомяват колегите си, когато оставят неизпълнена задача;

9. консултират помежду си продължителността и непрекъснатостта на здравните грижи;

10. могат да контролират други от своята професия, за които отговарят, както и да им възлагат задачи, за които те имат необходимите знания и професионален опит;

11. предоставят честна, точна и конструктивна обратна връзка на колегите в екипа;

12. подпомагат процеса на обучение на студентите и съдействат за развитие на техните професионални умения и развитие;

13. съхраняват ясни и точни записи, свързани с ежедневната им дейност, така че да е възможно идентифицирането на всички възникнали рискове или проблеми и начина за справяне с тях;

14. носят отговорност за решенията си и умеят да делегират права, но само тогава, когато са сигурни, че лицето, на което са делегирани има компетентност за извършването им и, че е разбрало инструкциите;

15. сигнализират в субординация винаги, когато установят отклонения в апаратурата, с която работят или отклонения от правилното извършване на дейности, които са в рамките на тяхната професионална компетентност;

16. спазват принципите за безопасност при употреба на медицинска апаратура и реагират незабавно, ако смятат, че съществува риск за пациента;

17. споделят проблеми/съмнения от професионално естество с прекия си ръководител, съсловната организация, държавните органи.